

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Alma mater. — Jugoslovanska ideja in Slovenci. — Politični pregled. — Štajersko: Narodno vprašanje na Štajerskem. Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Narodno izdajstvo v deželni šolski svet. Razno. — Raznoterosti. —

Podlistek: Moja smrt.

Alma mater.

Ob otvoritvi novega državnega zbora, ki je izbran na temelju splošne volilne pravice in je bolj kot kedaj izraz ljudske volje, se je zopet pojavila prastara naša kulturna zahteva po slovenskem vseučilišču v Ljubljani. Ta zahteva Slovencev postaja od leta do leta močnejša in je vedno bolj upravičena, ker so naši dijaki izgubili sčasoma vsako pravico na vseučiliščih v Gradcu in Dunaju, kjer jih gledajo kot tujce in delajo ž njimi ne kot z gosti, temveč kot z neprijatelji. Okrog 800 slovenskih vseučiliških dijakov je razkropljenih po svetu, po nemških mestih, kjer jih neradi gledajo, in kjer sami trpe pod tujo neprijaznostjo. Vrh tega so avstrijske univerze, zlasti dunajske, prenapolnjene, in je že zato nujno potrebna ustanovitev novih univerz.

Ako hočemo Slovenci obstojati in veljati res kot narod, moramo imeti svoje vseučilišče, in je to vprašanje življenskega pomena za razvoj slovenskega naroda. Iz uradniške statistike posnemamo, da je v vseh slovenskih deželah premnogo profesorskih in drugih uradniških mest, ki gredo Slovincem, zasedenih po Nemcih. Ako hočemo torej na tem polju postati svoji, moramo izobraziti toliko slovenskega inteligentnega stanu, da bo vlada primorana na slovenski zemlji nastavljati povsod samo slovenske moči, ne pa s tujega uvajati k nam tujcev, ki potujejo našo zemljo.

Moja smrt.

Spisal E. Zola.

(Dalje).

Silil sem se na vso moč, da se pomirim. Ali mi ni mogoče, da bi odtu prišel ven?

Moje sanje so se pričele znova, nisem še mogel misliti dovolj jasno in sem zamešaval predstavo o predoru in koščku neba nad njim z dejanskim položajem svojega groba, v katerem bi se zares kmalu zadušil.

Oči nadnaravno razprte, sem strmел v temo: Morda se mi posreči, da zapazim kako špranjo, razpoko, ah, samo lahen svit! Ali samo ognjene iskre so plesale po neprodirni noči pred mojimi očmi, rdeči utrinki, ki so se večali in večali in zopet izginjali; potem zopet nič, črno, zevajoče brezdnost.

Polagoma sem začel zopet jasno misliti, znebil sem se more, ki me je tlačila. — Moral sem ostro in jasno misliti, zakaj hotel sem poskusiti svojo rešitev.

Sprva se mi je zdelo najbolj nevarno, da se zadušim. Res mi je bilo vsled globoke nezavesti, ko je obstalo v meni vse življenje, mogoče, prebiti tako dolgo brez zraka, ali zdaj, ko je moje srce zopet bilo, in so zopet dihala moja

Glede tega se godi slovenskemu narodu velikanska krivica. Avstrijski Jugoslovani, ki nas je mnogo nad dva milijona, nimamo svojega vseučilišča, in zato so naši dijaki primorani na tujih univerzah se učiti, in po nemških mestih ravnaajo ž njimi najostudnejše, češ, da tam ni mesta zanje, a doma jim ne dajo visokih šol, da bi se izobrazili.

Svojo univerzo zahtevamo Slovenci že dolgo, zahtevati smo jo začeli poprej kot pa narodno živimo, to je, predno smo se pravzaprav začeli zavedati svoje narodnosti. Že l. 1787. so deželni stanovi kranjski zahtevali univerze, filozofskega oddelka, v Ljubljani. Dejali so: „Ne samo vojvodina Kranjska, ampak Hrvatsko, Istra, Dalmacija, Furlanija, vsa avstrijska morska obala je udeležena na ustanovitvi filozofske šole v Ljubljani, kot najprikladnejšem kraju na meji Italije. Pri tem pride v poštev gojenje deželnega jezika, ker bi v tujih deželah učeči se Slovani prišli v nevarnost, da pozabijo svoj materni jezik in postanejo s tem neporabni za službo v domovini...“

Že pred 120. leti torej so občutili potrebo, da osnujejo univerzo v Ljubljani, in še sedaj, ko je ta potreba postala mnogo večja, moramo v Avstriji, tej kulturni državi zopet in zopet dvigati svoj glas, naj nam da visoko šolo. To bi ne bilo samo nam v prid, temveč s tem bi pridobila mnogo avstrijska državna misel, državna uprava v vseh južnih deželah. Ta zahteva ni samo visoko idealnega, temveč predvsem praktičnega pomena, in je lahko izpeljiva. Slovenci bodemo z vsemi zakonitimi sredstvi povdarjali to zahtevo, naša akad. mladina se bo tako dolgo borila za to idejo, naši poslanci jo zagovarjali kot skupno programno točko avstrijskih Jugoslovanov, dokler je ne dosežemo.

pljuča, sem se moral zadušiti, ako se mi ne posreči, kakor hitro mogoče rešiti se iz tega groznega položaja. Pri tem sem trpel silno vsled mraza in bal sem se, da ne obnemorem od one smrtni utrujenosti, kot ljudje, ki se zgrudijo v snegu: Ne morejo več vstati in morajo tako umreti.

Brez prestanka sem si ponavljal, da mi je treba predvsem največjega notranjega miru, da jasno mislim, če si hočem pomagati, a že sem čutil, kako je začela šumeti blaznost v moji lobanji.

Ali jaz sem hotel, moral biti miren in začel sem premišljevat, kar sem vedel o načinu pokopavanja. Gotovo sem ležal v posebnem grobu, in to mi je vzelo vsako nado. Poprej nekoč v Nantesu sem namreč opazil, da je v skupnih grobovih ob koncu krst ostal še vedno prazen prostor; zadostovalo bi torej, ako bi ležal v takšnem, že samo, da prebijem desko svoje krste in uideh lahko; ako sem pa v posebnem grobu, me obdaja debela plast zemlje, ki mi je v strašno zapreko. In slišal sem tudi, da pokopavajo v Parizu šest čevljev globoko. Kako naj proderem to ogromno grudo? Tudi če bi mi se posrečilo razklati pokrov moje krste, ali se ne bi prst in droben pesek usula k meni

Sedaj zahtevajo istočasno trije avstrijski slovanski narodi svojih vseučilišč: Slovenci v Ljubljani, Malorusi v Lvovu in Čehi svoje drugo vseučilišče v Brnu. To je sedaj prva in najvažnejša zahteva avstrijskih Slovanov. Naš boj mora biti edin, zakaj v edinstvi ja zmaga.

L. I.

Jugoslovanska ideja in Slovenci.

Dr. H. Tuma — Gorica.

(Konec)

Avstrija tirala je vsled polne nesposobnosti germanizatorskih svojih državnikov ob Adriji svoji zaveznici na ljubo italijansko politiko. Vzdrževala je z vsemi močmi nadvlado italijanskega življa v Primorju, odrekala Slovincem in Hrvatom šole, dajala Trstu v polni meri vse za ojačenje italijanskega elementa, zatrla s kruto policijsko roko vsak izbruh slovenskega šovinizma, ekonomično razvijala le italijanske naseljence. Avstrija nastopala je na Balkanu in Orijentu vprav kot italijanska država. (Chlumecky 161—163, 245.)

Italijanska diplomacija je mojstersko izvršila svoje delo. „Stets innigere Anlehnung an Frankreich und England, in der Hoffnung, hiedurch zwei Eisen im Feuer zu haben: Garantien in Tripolis (?) und eine Stütze für die Politik der unbeschränkten Adriabeherrschung (Chlumecky str. 52.) Ekonomično in finacijsko je okrepela... „denn Italien ein oekonomisch erstarkendes aus sich selbst eine mächtige Lebenskraft schöpfendes Land ist. (Chlumecky str. 47.) Krita za hrbtom, močna v sebi, nastopila je svojo misijo na Adriji. Italijanski kralj poročil je hčer vladike Črnogore! Kakor se je Benečija

in mi napolnila oči in usta? In to bi bila še strašnejša smrt, zadušil bi se v blatu! Medtem sem tipal skrbno okoli sebe. Krsta je bila velika, in lahko sem pregibal roki. V pokrovu nisem čutil nobene špranje. Na desni in levi so bile sicer deske slabo pooblane, a bile so trdne in odporne. Potem sem položil roko čez prsa, jo nekoliko vzdignil in segel za glavo. Tam sem začutil v poševni deski grčo in posrečilo se mi je z največjo težavo, da sem jo zbil ven, ker se ni dobro držala. Skozi nastalo luknjo pa sem čutil masno, ilovičasto, mokro zemljo. To ni torej nič pomagalo, in obžaloval sem, da sem izbil grčo, kot da bi mogla prst do mene skozi malo odprtino.

Nato sem poskušal nekaj drugega: Hotel sem vedeti, če ni na desni ali na levi praznega prostora in sem trkal zato s členkom ob krsto. Ali zvok je bil povsod isti. Ker sem pa bobnal tudi z nogami, se mi je hotelo zdeti, kot bi tam bolj čisto donelo. Morda pa je bilo to samo od lesa. —

Nato sem začel stranice v krsti obdelavati s pestmi. Ker so se mi deske ustavljale, sem vzel kolena na pomoč in sem jih potegnil kolikor mogoče visoko. Les še zapokal ni. Tedaj sem napol vso moč in se uprl z vsem telesom,

998. zaročila z morjem Adrijskim, tako poročila se je zjedinjena Italija z Balkanom. Montenegro ist der Vorposten Italiens am westlichen Balkan geworden und unsere Verbündete (Italien) hat nun den Schlüssel zu einem Einfallstore in der Hand, welches auch andern, als den friedlichen Pionieren des Handels geöffnet werden kann. (Chlumecky str. 189.)

Albanijo so narodnostno za Italijo pripravili večji avstrijski diplomati in patrijoti! (Chlumecky str. 161—163, glej gori.) Sama Italija sedaj vrlo napreduje v Albaniji s šolo in trgovino. Ima šole v Skadru, Durazzo, Valova, Janina, tehnično trgovsko šolo in trgovski muzej v Skadru (Chlumecky str. 164), gradi pristanišče v Baru in železnico Bar-Vir-Bazar. Der Augenblick, indem mit fremden Kapitalien, unter fremder Patronanz ein Schienenweg von Antivari einwärts dringt — dieser Augenblick bildet den Anfang einer neuen Balkanära. (Chlumecky str. 182.) Mojstersko pripravlja za italijansko administracijo zedinjeno Velealbanijo po žendarmerski reformi v Macedoniji in Albaniji pod okriljem Francije, Anglije in — o ironija! — Avstrije. Über österreichisch-ungarische Initiative wurde die Oberleitung über die Gendarmerie sämtlicher fünf Districte Italien angetragen. (Chlumecky str. 206.) Poleg poveljstva izročilo se je italijanski upravi politično najvažnejši okraj Monastir s pomočjo Francije in Anglije. Bližnji cilj po tem uspehu je združenje vseh okrajev, koder prebivajo Albani v eno celoto: Albanija bo skoro zrela za Italijo! Z istimi jasnimi cilji podpira Italija gibanje Grkov in Kucovlahov.

L'élément albanais-rumain est le sene qui puisse donner une forme organique à la région albanaise... Et l'Italie agirait sagement en prenant l'initiative de cette solution qui, seul, pourrait assurer son prestige et satisfaire ses légitimes intérêts politiques et commerciaux. (Chlumecky str. 141.)

Prijateljstva Srbije itak ni iskati Italiji, kajti avstrijska politika storila je dosedaj vse, da jo srbsko pleme sovraži in stremi po zvezi z naravnim zaveznikom, Italijo. In ni ji treba iskati prijateljstva Bulgarije, vsaj ista po padu Adrije in zahodnega Balkana Italija šele prosto zavlada vstočni del Balkana in Carigrad, mora postati toraj naravna zaveznica Italije.

Italija ni bila nikedar prijateljica Avstrije. Nein, Italien gehört nicht zu unseren Freunden! (Chlumecky str. 7.) Italien stand schon damals (1898) nicht auf Seiten seiner Alliierten (isti str. 17.) V svojih domačih šolah in armadi vzgajala je in vzgaja sovraštvo do vsega avstrijskega. Videča neodkritosrčnost avstrijske vlade proti lastnim slovanskim plemenom, oprta na Črnogoro išče zveze z balkanskimi Slovani

da so pokali v meni boleči udje, ali les se ni udal in tedaj — je izbruhnila blaznost v meni.

Doslej sem se ustavljal omotici, besnosti, ki je kot pijanost vstajala v meni, zlasti sem dušil vzroke, ki so mi ležali v grlu in me davili, ker sem vedel, če začnem kričati, sem izgubljen. In sedaj sem nenadoma zakričal, zatulil iz vseh moči, nisem se mogel dalje vzdrževati, glasovi so bruhnili iz mene samodsebe. Kričal sem na pomoč z glasom, ki mi je bil tuj in moja groza je bila pri vsakem vzroku še večja; tulil sem, da nočem umreti. Praskal sem, ker sem hotel in se valjal krčevito kot zaprta z.

Kak dolgo je trajal ta napad? Ne vem, ali še vedno čutim neizprosljivo trdobo moje krste, ki me je držala trdno ujetega. Zastonj sem se boril z njo in še vedno slišim svoje kričanje in ihtenje, ki je strašno odmevalo med štirimi deskami. In še vem, da mi je zadnji svit razuma svetoval, naj se umirim, in da tega nisem mogel.

Velika utrujenost je sledila temu divjemu izbruhu. Sredi bolečnega polsna sem pričakoval smrti. Saj je bilo nemogoče ubežati, ta krsta ni bila iz lesa, biti je morala iz kamna, in nisem jo nikakor mogel razgnati. In ta gotovost mi je vzela ves pogum, ostal sem pri miru in nisem nič več poskušal. (Dalje prihodnjič.)

— ter ima že vse simpatije. Žrtvuje malenkostne narodne interese... sie überlässt die kleine italienische Minorität (v Dalmaciji) dieses Landes ihrem Schicksale und tritt für seine Einverleibung an ein grosses, von der Monarchie zu sonderndes und mit Italien verbündetes Slavenreich ein (Chlumecky str. 25.) Na tej poti služi ji izborna politika Transleitanije, zato ono iskreno prijateljstvo Italije z Madjarsko. Dualizem imel je ubiti cisleitanske Slované — ubil je edinstvo države. Ogrska postaja samostojna ekonomično, vojaško v svojih honvedih. Italija ji bo dobra zaveznica ob razsulu germanizatorične Avstrije, bode ji z balkanskimi državami najboljša zaveznica i proti mogočni Germaniji, kadar se pojde za pot preko Adrije in Balkana v Orijent. — I to naravno zvezo ogrski državniki uvidevajo. Zato prvi poskus zveze Ogrske s Hrvatsko, iskanje prijateljstva s Srbi. Vse plod in naravna posledica avstrijske samomorje politike!

Li misli Avstrija kreniti na drugo pot? Li hoče ona ustvariti posebno, z njo zvezano balkansko državo? Li hoče in more še vzgajati Slovence in Hrvate za to idejo, ali je že prepozno? Doba ene generacije je za to potrebna! Ni li 30letna doba od 1870 leta naprej že nenadomestno izgubljena? Ali niso jugoslovanska plemena po njej vzgojena za sovraštvo njejin prijateljstvo Italiji? Li moremo mi Slovenci, stisnjeni v kot med Nemštvo, Madjarstvo in Italijanstvo ljubiti Avstrijo, ki nam odreka narodno življenje? Ali bi ne bili podleci, ako bi poljubljali šibo, ki nas tepe? Imamo pa po drugi strani garancije, da si ohranimo narodno življenje pod Italijo? Ali ni v interesu iste, da raznarodi in posrka vase pleme, ki biva pod jalskimi Alpi, ki značijo po mnenju Italije nje naravne meje proti vzhodu? Avstrija nam že pripravljana narodno smrt, Italija jo bode sigurnejše in skorejše.

To je položaj nas Slovencev!

A tudi Hrvatska i bodisi Velehrvatska, tudi Velesrbska kot zaveznica Italije bodo dejanski le nje vshodne suverene države. Italija rabi balkanske Slované, Albance, Rumune, Grke in Madžare, da si odpre „il mare nostro“, Adrijsko morje in Orijent. Brez njih nikamor dalje! Avstrija rabi radi svoje eksistence Adrijo in Balkan. Brez balkanskih Slovanov nikamor dalje! Ogrska rabi balkanske Slované, da se reši Avstrije, brez njih nikakega izhoda. Zato je naša pot ona samozavesti in samopomoči.

Zato pozdravljamo i mi Slovenci reško resolucijo kot prvi pojav samozavesti in samopomoči. Bodi klic germanizatorični Avstriji: tako ne več naprej!

Bodi i klic Madjarski in Italiji: preko nas ne!

Za reško resolucijo pa mora za nas Jugoslovane nastopiti resno pozitivno delo samovzgoje: politične, ekonomične in kulturne.

In v tej samovzgoji leži za nas Slovence jedro jugoslovanske ideje.

Politični pregled.

Državni zbor, izvoljen na temelju splošne volilne pravice, se je sešel v pondeljek k svoji prvi seji. Ministrski predsednik je otvoril sejo, pozdravil poslance ter imenoval za starostnega predsednika dr. Funkeja. Nato so bili zapriseženi poslanci in so obljubili vsak v svojem jeziku. — V četrtek je imel cesar v dvorcu prestolni nagovor na poslance. Cesar je govoril sicer razločno, a z velim glasom, spominjal se je svoje mladosti, svojega dolgotrajnega vladanja in je izražal nado, da si bodo zagotovili vsi narodi posest najdražjih narodnih svetinj. Cesar je napovedal reformo uprave, obljubil starostno in invalidsko preskrbo, poddržavljenje zasebnih železnic itd. Cesar je končal svoj govor z nado, da bo zapustil svojim narodom kot najdražjo dedščino narodnostni mir.

Državnozborski klubi. Največji klub v parlamentu bodo nemški krščanski socijalisti,

združeni z nemškimi konservativci; šteli bodo 96 članov. — Po moči drugo parlamentarno stranko bo tvorilo 87 soc. demokratov ki bodo, razdeljeni na razne narodne skupine. Tretja stranka bo zveza 83 čeških poslancev, ki bo obsegala vse narodne poslance razun soc. demokratov. Četrto mesto pa bo zavzemal nemški napredni klub, t. j. zveza nemških nacionalcev, agrarcev, radikalcev in naprednjakov, ki bo štel okoli 80 članov. Peti večji klub bo Poljsko kolo s približno 55 poslanci. — Ako bi se združili južni Slovani v skupen klub, tedaj bi zavzemali mesto takoj za Poljaki in bi bili šesti močnejši klub parlamenta.

Ruska duma (državni zbor) je razpuščena. Vladi se je zdela preveč revolucionarna; pred kratkim so še prišli na stanovanju soc. demokratskega poslanca Ozola na sled veliki revolucionarni organizaciji, ki je hotela vrči sedanjo absolutistično vladu. Zato je vlada zahtevala, da se odvzame imuniteta vsem 55 soc. demokrat. poslancem, 16 pa se jih naj zapre. Duma temu ni ugodila, in zato jo je car razpustil. Bati se je novih nemirov. — Nove volitve bodo sredi septembra, snide se zopet duma, tretja po številu, v novembru.

Indija se pripravlja na boj. Nad Indijo se zbirajo gromonosni oblaki. Vsa dežela je pod angleško oblastjo in se nahaja v južni Aziji. Indijanci so se naučili od japonskih zmag, da Evropejec nikakor ni nepremagljiv. Prebujenje narodnega čuta v Indiji provzroča, da se razna plemena te razsežne države združujejo na podlagi programa politične neodvisnosti. Vsi probujeni Indijci, kateresibodi vere in narodnosti, so prevzeti čuvstva za popolno politično neodvisnost priprosto ljudstvo kar gori sovraštva do Anglije. Domače časnikarstvo objavlja ostre članke proti Angležem in kliče narod, da se pripravi na dogodke, ki dajo Indiji samostalnost. V Indiji se pripravlja vojska, ki izbruhne morda še v kratkem. Anglija misli, da je varna radi svoje zveze z Japonsko in Francijo, in da je njeno kolonialno cesarstvo nedotakljivo, a seželo moti. Indija je sita angleškega gospodarstva.

Štajersko.

Narodno vprašanje na Štajerskem.

Sp. R. Pfaundler.

Zanimiv članek o tem predmetu prinaša dunajska „Oesterreichische Rundschau“, ki ga je napisal univerzitetni prof. dr. Pfaundler. Pisatelj razvija te-le misli:

Anton Menger imenuje z vso pravico narodni boj na Avstrijskem in v nekaterih drugih evropskih državah „najvažnejši politični problem našega časa.“ Pisana zmes narodov v monarhiji je vzrok, da je le malokaterim deželam prizanesele ta „najstrašnejši vir sovraštva, zavisti in nasilnosti,“ ki zastruplja naše javno življenje in vpliva razdirajoče na mnoge družine. A bilo bi popolnoma napačno misliti, da je treba kakega narodnopolitičnega faktorja, ki provzroča ta boj. Njegove korenine so mnogo globlje in obstoje samo v tem, da meje narodi drug ob drugega; eni od njih branijo žilavo svojo last, ki jo napadajo sosede s silovitostjo, lastno narodom, ki stoje v začetku svojega kulturnega razvoja.

Neugodnejšo vlogo, da se jim je treba braniti, si dele v splošnem Nemci in Romani, ki si skušajo svoje v prejšnjih časih pridobljeno moč, ki ni z njihovim številom v nikakem razmerju, obvarovati pred prodiranjem slovanskih narodov.

In čeprav izid tega boja interesira v isti meri državo kot posameznika, niso gotovo nikjer drugje tako razširjena napačna mnenja kot vprav tukaj.

Naša naloga je, da s pomočjo števil, torej gotovo na popolnoma stvaren način, osvetlimo nekoliko to vprašanje. Za enkrat se ozmimo predvsem na narodne razmere na Štajerskem.

V tej deželi stanujejo Nemci in Slovenci, in sicer biva v Gornje- in Srednještajerskem nekaj nad dve tretjini, na večji del slovenskem Spodnještajerskem ne popolna tretjina vsega prebivalstva. Vodna meja med Muro in Dravo

je v glavnem tudi precej ostra jezikovna meja med obema narodoma; slučaj, da bi segal en jezik čez to naravno mejo v ozemlje drugega, niso pogosti. Ob ogrski meji se začenja jezikovna meja pri občini Slovenske Gorice in sega preko ravnine do nemškega mesta Radgone; majhen del sicer popolnoma nemškega levega brega Mure spada k slovenskemu jezikovnemu ozemlju. Pri Gornji Radgoni prestopi jezikovna meja reko in se vleče ob severnem delu Slov. Gorice, ki so sicer, kot že kaže ime, večinoma obljudena od Slovencev, brez večjih ovinkov do Spielfelda, kjer seže zopet do Mure.

Zahodno od tega, tik ob jezikovni meji ležečega križišča železnice doseže jezikovna meja pogorje Kozjak in ga ne zapusti več prav do koroške meje. V sodnih okrajih Radgona, Cmurjek in Arvež je več občin ob južnem robu slovenskih, kot Slov. Gorice, Dédonci, Pótrna, Žé-tinjeci, Ženkovec, Ščavnica, Kremberg, Dražen vrh, Velka, Kaplja, Gradišče, a v slovenskih sodnih okrajih Gornja Radgona in Marenberk sta dve občini Gor. Radgona in Sobota nemški. S tem pa narodna meja Slovencev in Nemcev še ni zaključena, ker imajo na slovenskem sp. Štajerskem vsi znamenitejši kraji nemške večine, predvsem tri mesta z lastnim statutom: Maribor, Celje in Ptuj, ki so približno po štirih petinah nemška. Pa tudi sicer najdemo na vseh važnejših prometnih točkah nemške jezične otoke; tako je v zgornji štajerski dravski dolini precej obširen jezični otok, ki obsega trga Marenberk in Muta z okolico; nadalje omenimo Sv. Lovrene nad Mariborom, južne sosedne občine Maribora, to so Studenci, Poberž, Radvanj in Razvanj, nadalje ptujsko okoliško občino Breg, slednjič mesto Ormož.

Drugi del nemških jezičnih otokov leži ob progi južne železnice Dunaj-Trst in ob njenih postranskih progah, ali vsaj blizu njih. To so trgi Slov. Bistrica, Konjice, Laško, Vitanje, Vojnik in Rogatec ter kopališče Slatina. Ob progi Zeltweg-Celje leži Slov. Gradec, prav na jugu dežele Brežice, slednjič nekoliko na stran v Slov. Goricah Sv. Lenart. V teh krajih je ponekod Nemcev blizu 100 odstotkov (Vitanje, Slatina, Marenberk, Muta,) v drugih pa (Sv. Lenart, Laško, Brežice, Konjice itd.) jih je komaj nad polovico.

Omeniti moramo, da so poleg tega veliki deli slovenskega jezičnega ozemlja prepojeni z nemškim prebivalstvom, zlasti med jezikovno mejo in Marenberškim jezičnim otokom in po obeh straneh južne železnice od Spielfelda pa južno od Maribora.

Tudi v nekaterih, še dozdej navedenih večjih krajih (Ljutomer, Šoštanj, Velenje itd.) tvorijo Nemci bolj ali manj močno manjšino, ki ima v prvih dveh občinah tudi politično moč v občinski hiši v svojih rokah. Sploh je značilno za razmere na spodnjem Štajerskem, da se razteza politična premoč Nemcev na velik del ozemlja, kjer so po številu v manjšini. Tako so bili deloma vsi občinski zastopi ob južni železnici od Spielfelda do Maribora in od tu do Spodnjega Dravograda v nemških rokah in so ponajveč še sedaj. Ta politična prednost nemškega življa ne prihaja samo odtod, da je za občinski volilni red odločilna davčna moč, temveč je sploh posledica gospodarske nadvlade Nemcev napram Slovincem, kar se jasno kaže na veleposelstvu, industriji, trgovini in obrti.

To je sedanje razmerje obeh narodnosti, v naslednjem podamo razvoj narodnih razmer pod vplivom narodnega gibanja od sredine XIX. stoletja.

Predvsem treba poudariti, da se je zadnjih petdeset let stališče Nemcev odločno obrnilo na bolje, se nazunaj razširilo in naznotraj okrepilo. L. 1846 še ni bilo celih 66 odstotkov štajer. prebivalstva Nemcev, sedaj pa kažejo ljudske števje od l. 1880 do l. 1890 stalen njihov prirastek, ter so ob začetku novega stoletja dosegli blizu 69 odstotkov.

V enaki meri so Slovenci relativno naza- dovali. Na slovenskem Spodnjem Štajerskem so Nemci od 5 odstotkov sredi XIX. stoletja narastli na približno 12 odstotkov l. 1900.

(Sklepni članek drugič.)

Iz Celja. Zadnjič sem pisal o nestrpnosti celjskih nemčurjev. Evo vam novega dokaza! Celjska posojilnica je že pred tremi leti kupila stavbišče na koncu Ringa in Graške ulice, z namenom, da tam sezida veliko, krasno, trinadstropno hišo. Načrt je bil narejen; a mestnim gospodom enkrat to, drugikrat to ni ugalajalo. Zidanje omenjene hiše se je na tak način skoro cela tri leta zavračevalo. Ko so zopet po dolgem molku Slovenci za stvar vprašali, — so na magistratu dotičnemu posojilniškemu odboru javili, da so se načrti — izgubili. — Ljubi avstrijski birokratizem, ali je pri tebi to res mogoče?! Pojdite se soliti! — Dne 3. junija se je zopet sklicala nova komisija, predložen je bil nov načrt. Cela burka se je z novega uprizorila. Čeravno so Slovenci v vseh zahtevah, katere so Nemci stavili, odjenjali, sklenil je celjski mestni odbor — da se z zidanjem hiše ne sme pričeti. Zakaj ne — to znajo bogovi?! Razvidno je iz vsega, da hočejo ti sovragi slov. naroda celo stvar leta in leta zavračevati in na tak način posojilnici in sploh Slovincem škodovati. Slovenci že komaj čakajo, da se ta stavba dovrši. V njej bodo trgovine in privatna stanovanja, katera so že sedaj oddana. To pa tem našim nemčurčkom ne pride prav. Hiša bode stala na najugodnejšem prostoru in bode za trgovce kakor nalašč pripravna. Ali se bode očka Rakusih jezil, da mu ravno pod nos postavijo tako lepo slovensko stavbo! Vaše iluzije, da bode cela Ringstrasse vaša, so „fuč“; tretjina te najlepše ulice v Celju, je že v slov. rokah. Vprašanje pa je sedaj, ali naj posojilnica zopet začne ono trnjevo pot in čaka na odlog tri leta, da ji nazadnje zopet sporoče, češ, načrte smo zgubili? Ne — konec temu! Obrniti se je treba v Gradec osebno, potem povprašati tudi na Dunaju, ali smo še sploh enakopravni državljani z Nemci, in kaj sploh v tem merodajne osebe mislijo? Povprašati bode treba, ali so sploh za Celje — kot mesto s svojimi statuti, avstrijske postave veljavne, ali pa pruske, katere uporabljajo „kulturonosni“ Nemci v „rajhu“ proti Poljakom? — Exempla — namreč germanska — trahunt! Človek se čudi naši slov. potrpežljivosti. V tej reči je sánja šikana, in nšša dolžnost je, da se poprimemo te stvari najodločneje. V jeseni mora hiša biti pod streho. Pokažimo tem nadutim, nestrpnim nemčurjem z odločnim nastopom, da se ne pustimo več od ljudi te vrste šikanirati. — Samo v odločnosti je naša zmaga! Ubi terrae sumus, ubi est iustitia, fundamentum regnorum? — V Celju iščeš zastoj pravice. Pa bodo se tudi nam vremena zjasnila!

„Narodni svet za Štajersko“ je sprejel v svoji seji dne 13. junija v Mariboru več navdušenih in bojevitih resolucij. — S tem seveda še ni prav nič storjenega in menda „Narodni svet“ vsaj ne misli, da je vse njegovo delo v resolucijah. Koliko pa so vredne te resolucije, dokazuje to-le: V prvi resoluciji se „Narodni svet“, katerega član je tudi poslanec dr. Korošec, obrača na vse jugoslovanske državne poslance, naj se združijo v eden sam klub in pričakuje od vseh poslancev, da delujejo na ustanovitev takega kluba. — Isti dr. Korošec pa, ki je sklenil v Mariboru to resolucijo, je na Dunaju govoril zoper skupen klub slovenskih poslancev, v katerem bi sedeli tudi štajerski naprednjaki. Zares vrlo!

Staroslovanski grobovi. Ob okrajni cesti, ki pelje iz Ptuja proti sv. Roku in dalje na Dravsko polje, v Sp. Hajdinu je našel g. mag. phar. Pollak iz Ptuja v globočini pol do enega metra najprej 3, pozneje pa še 14 kostenjakov. Pri enem prvih treh je dobil večji, ovalni obroč, katerega je nosil dotičnik čez čelo in je sklenjen z zavito S podobno zaponko; pri zaponki je visel še eden manjši obroček. Na prstih sta se dobila dva prstana, ki sta bila kakor obroč iz srebra, pomešanega z bakrom. Prof. dr. Hoernes in vladni svetnik Szombathy na Dunaju sta mnenja, da so to staroslovanski kostenjaki iz 6. ali 7. stoletja. Kostenjaki so 1,5 do 1,8 m visoki. Te izkopine so radi tega zanimive, ker pričajo, da so prišli Slovani res že tako zgodaj v naše pokrajine in ker je zelo malo staroslovanskih izkopin.

* Kje živimo, kje je pravica, temelj kraljestev?

Koroško.

O volilnem boju slovenskega naroda na Koroškem piše „Naroden duhoven“: „In podali smo se v boj! Bil je boj na življenje, brezobziren. Vsi drugi oziri so morali pasti. Če je bilo treba, smo udrihali čez lastno žlahto, čez brate, čez državo, čez škofa, čez papeža, čez vse, le da smo pridobili trenutno orožje zoper sovraga. Vojskovali smo se na solcu in v temnem, po rožnih livadah in v žabjem blatu. In koliko prečutih noči, koliko prehojenih dolin in hribov in koliko denarja! Marsikateri mladi duhoven bi si lahko kupil svileno obleko s frakom do tal in še hermelinski kožuh po vrhu za vsako nadsibirsko zimo za denar, kar ga je izdal v tem času za agitacijo, za narod. In kdo sešteje vse psovke, s katerimi so nas obkladali. Kdo kamenje, kdo pljunke... In vojskovali smo se brez zaveznikov, izvenkoroške pomoči ni bilo. — A zaveznikov zoper nas, sovražnih višjih inštanc, blagoslovljenih in neblagoslovljenih, teh je bilo dovolj! — In zmagali smo! Kmetje so hodili k nam v farovže dne 15. majnika 1907 in so solzni nam stiskali roke. Ginjani vsi do solz. Ljut je bil boj in zahteval je žrtv na hektombe. A plačilo je krasno! Mi smo tisti srečni, ki živijo takrat, ko je vstal Korotan! Mi smo bili od usode za vredne spoznani, gledati zopet čez celih deset stoletij Slovence na Koroškem prostega, brez jarma, zmago-slavnega. In to nam je dovolj. — Toda ne! Še slavnejše plačilo smo dobili in to je — aere perennius — hvaležnost koroškega kmeta.“

Politična strast koroških slovenskih odpadnikov. V slovenski občini Svetna vas na Koroškem živi strasten nemčur in agitator Jožef Krasnigg. Ta si je sam dal povišati dohodninski davek od 24 na 180 kron, da bi imel virilni glas in sedež v občinskem odboru. Da bi to slovensko občino spravil v nemčurske roke, je dal svojo njivo razkosati na mnogo parcel in jih oddal raznim učiteljem, in drugim „nemškim“ gospodom, da bi imeli glas v občini in bi volili na nemško stran. — Takšna je politična strast slovenskih odpadnikov. Vse žrtvujejo, samo da bi mogli ubiti svoj slov. narod in uničiti materni jezik. Koliko bi lahko storil tak politično delaven človek, ako bi ostal zvest svojemu narodu! — Mihael Kavalirek na Gozdanjah, rodod slovenski kmet, bi bil moral za časa volitev biti pri orožnih vajah v Celovecu. Toda dobil je dopust, češ, da sta mu žena in otrok zbolela, dasi to ni bilo res, in je volil z Nemci. — Zopet primera politične zavednosti in zagriženega renegatstva. Kdaj bi se slovenski kmet podal v tako nevarnost in se hotel žrtvovati za svoj narod! To nam bodi v resen premislek, da spoznamo, s kakšnimi ljudmi imamo boj na Koroškem.

Celovška šulferajnska skupina je imela 2. t. m. svoje občno zborovanje. Iz poročil posnamemo: Lani je razdal šulferajn za zgradbo šol, za zbirke in podpore učiteljem 28.131 kron. Da se zavaruje južna stran pri Železni Kaplji, ki mora ostati nasip proti vednemu prodiranju „kranjskih prvakov“, se je moralo odločiti društvo za velike žrtve, da kupi hišo, namenjeno otroškemu vrteu. Šulferajn gradi nadalje otroški vrtec v Borovljah, ki bo stal 25.000 kron. — Končno podpira šulferajn otroške vrte v Velikovecu, Pliberku in v Prevaljah. Šulferajn je izdal za Koroško, odkar obstoji, 287.808 kron, šulferajnovi dohodki na Koroškem so pa znašali 202.095 K 14 v. Za Avstrijo je izdal šulferajn, kar obstoji nad 12 milijonov. Te velikanske svote izdajo, da bi ponemčili naše otroke. V nemških krajih pa pomanjkuje šol! Tam bi naj zidali šole, pa ne pri nas mučilnice.

Zoper občinske volitve v Rožeku so vložili Slovenci pri deželni vladi ugovor. Ta je ugovor odobrila in volitve razveljavila. Vsled tega pride v drugem in prvem razredu do novih volitev. Ker je tretji razred že slovenski, imajo Slovenci veliko upanja, da postanejo z zmago v drugem razredu gospodarji te občine.

Koprivna. V tehle gorah, kjer so naši predniki iskali zavetja, se je za in med trdimi skalami ohranil še trden in naroden rod. Pokazale so to volitve. Sicer so šli kmetje vselej

vsi volit razen enega ali dveh morda; da so pa tudi sedaj, ko je bila splošna volitev, razun par nemarnežev šli vsi — 5 ur daleč — v vojsko za našo stranko, to je pa še posebno veselo. Celo 80 letni cerkovnik je obžaloval, da zavoljo bolezni in slabosti ni mogel iti.

Galicija. Občinske volitve so bile pri nas čudne. V vseh treh razredih je bilo komaj 23 volilcev navzočih. Našinci razun petih se niso hoteli udeležiti, češ: naj le zopet nemurji poskusijo z občinskim gospodarstvom, da ne bodo samo čez nas zabavljali, a tudi nasprotnikom se ni zljubilo posebno pipati za občinske vajeti. Kdo bo prihodnji župan, še ne vemo.

Primorsko.

O narodnostnih razmerah v Dalmaciji in Istri. Z ozirom na poročilo, da so dalmatinski Hrvatje podarili 52000 kron za zgradbo dijaškega doma v Pazinu, je ital. list „Piccolo“ zanjaval, kako da se slovanska nevarnost vedno bolj bliža. Pravi: Hrvatje, ki so porušili italijanstvo Dalmacije, navaljujejo sedaj na Istro. Prihodnja stopinja, ki jo hoče napraviti v razvoju Slovanstvo od Balkana sem, gre preko Trsta, da se združi s Slovanstvom, ki od Ljubljane obkroža morje — — Italijani naj se potolažijo! Dalmacija je slovanska dežela, in v njej je dolgo časa peščica Italijanov vzdrževala politično in gospodarsko nadvlado nad ogromno slovansko večino, dokler ni zopet postala sama gospodinja v svoji hiši. Tako je bilo v Dalmaciji in tako bode v Istri; sicer bo razvoj šel bolj polagoma, ker je v Istri ital. živelj številnejši po mestih, dasi je dežela skoro brez izjeme samo hrvatska in slovanska. Mi smo v Istri številnejši nego Italijani, zato hočemo, da smo z njimi enaki, zato hočemo nazaj, kar je našega.

Kmetiska stranka na Goriškem je zborovala v Gorici dne 13. junija. Glavni govornik, odv. dr. Franko, je dejal med drugim: „Ako bi bili složni, imeli bi le Italijana za nasprotnika, a sedaj ima vsaka stranka le svoje koristi pred seboj. Složen narod hočemo imeti, da nastane zopet mir. Če je možno složno delovanje na Koroškem, v Trstu, Istri, mora biti tudi pri nas. Mi ne potrebujemo takih bojov, kakor so na Kranjskem. Zagotoviti si moramo slovensko zemljo, da je nam tujec ne odnese...“ V imenu učiteljstva je nadučitelj Medvešek pozdravil stranko, češ, da jim je simpatična.

„Slovensko gledališče v Trstu“ začne s predstavami 1. oktobra. Za režiserja je angažovan g. A. Verovšek iz Ljubljane, ki bo obenem učitelj dramatične šole. — Intendanca se pogaja že z nekaterimi drugimi igralci in igralkami, da vstopijo k slovenskemu tržaškemu gledališču.

Občinske volitve v Pulju so se začele v petek, dne 14. t. m. Tretji razred je volil ves teden; Italijani so dobili po nezaslišanih krivicah večino kakih 132 glasov. Da se niso godile silne lumparije od strani italijanskih liberalcev, bi bila kamora padla. Zakaj izid v tretjem razredu vpliva na volitve v drugem in prvem razredu. Proti ital. kamori se bori „Gospodarska stranka“, ki je zbrala okoli sebe ves opozicijski živelj, v prvi vrsti Hrvate. Tržaški listi poročajo o silnih izgredih v Pulju, pri katerih sta bili ubiti dve osebi.

Jugoslov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu je začelo izvrševati nalogo s tem, da prireja vsakih 14 dni društvene sestanke, na katerih se vršijo razna predavanja, referati itd. — Tako so predavali dosedaj tovariš Čok: o zgodovini Trsta in okolice; isti: kaj vpliva na razvoj trgovine; tovariš Ferluga: o prazgodovinskem človeku; tovariš Germek: o modernih pesnikih. Ker znajo nekateri člani slabo slovenski, nekaj jih pa sploh ne zna, se je v društvu osnoval klub za pouk v slovenščini. Poleg tega je v društvu tudi pevski klub. — Društvo hoče delovati tudi na polju ljudske izobrazbe in je v ta namen že priredilo dve predavanji v Nabrežini in Barkovljah ter ustanovi kakor hitro mu bo mogoče ljudsko knjižnico na Opčinah. Društvo šteje 24 članov. — Izmed vseh slov. fer. akad. društev ima „Balkan“ enega najlepših in najvažnejših delokrogov.

Nikjer ni treba izvršiti toliko drobnega narodnega dela kot v Trstu samem, kje prebiva na tisoče slovenskih delavcev, v katerih je treba vzbujati narodno zavednost, jih izobraževati in organizirati. In istotako je tudi z drugimi sloji. Sestaviti je treba narodnostno statistiko, ki naj nam pokaže, koliko ljudi imamo v Trstu in ki naj zabeleži vsakega v Trst novodošlega Slovence, katerega treba takoj vpeljati v slovenska društva in slovenske družbe, da se nam ne izgubi. Na izobraževalnemu polju čaka še neizmerno dela in „Balkanu“ se odpira tu obširen delokrog. V Trstu še nimamo niti ene ljudske knjižnice, dasi bi jih potrebovali celo vrsto, delavci bi radi poslušali predavanja, se učili tega in onega v raznih kurzih, a ni predavateljev in učiteljev. Tu je delo za člane „Balkana.“ Ni nam treba naštevati dalje, kakšnega dela je še treba v Trstu, če hočemo, da ondi napredujemo in ne nazadujemo. Upamo, da se člani „Balkana“ zavedajo svoje važne naloge in da se bodo z vso resnostjo in vstrajnostjo oprijeli svojega dela.

Kranjsko.

Narodno izdajstvo v deželnem šolskem svetu.

V soboto, dne 15. t. m. se je zgodilo v c. kr. deželnem šolskem svetu kranjskem izdajstvo najhujše vrste, kakor smo ga svoj čas doživeli na Kranjskem edino še od Dežmana in Žveglja. Stvar je naslednja:

Ravnatelj na prvi gimnaziji v Ljubljani, g. A. Senekovič je stopil v pokoj, in v soboto se je v seji c. kr. dež. šol. sveta sestavljal terno za izvolitev novega ravnatelja. Ljubljanska prva gimnazija je slovenski zavod, ker ga obiskuje poleg malega števila nemških sedemkrat toliko slovenskih dijakov, a kranjski deželni predsednik Schwarz je sklenil, da postavi za prihodnjega ravnatelja temu slovenskemu zavodu Nemca v osebi proslulega celjskega gimnazijskega ravnatelja Nemca Profta. Seji je prisostvovalo z deželnim predsednikom vred 11 članov šolskega sveta. Schwarz je nastopil z najhujšim pritiskom, da spravi svojega varovanca v terno, in posrežilo se mu je ustrahovati dež. šol. nadzornika Fr. Levca in ravnatelja na učilišču Černivea, da sta glasovala za zagrizenega nemškega ravnatelja. Ni se mu pa posrežilo omajati narodno prepričanje srednje-šolskega nadzornika, gosp. Fr. Hubada, ki je zanosno zagovarjal stališče, da je prva ljubljanska gimnazija slovanska, in da je tam mesto samo za slovenskega ravnatelja; ako pa hočejo Nemci lastno gimnazijo, naj jo ustanove.

V terno so bili vsprejeti: dr. Janko Bezjak, Kl. Proft in Alf. Pavlin. Za Nemca, kot že rečeno, je tudi glasoval Fr. Levec, predsednik „Slovenske Matice“. Pred glasovanjem ga je opozoril šolski svetnik g. dr. Iv. Tavčar: „Priateljstva sva in šolska tovariša, če pa to storiš, se ne boš več smel prikazati v nobeno slovensko družbo“. Pri glasovanju je Levec počasi in le nekoliko vzdignil tresoč se tri prste, nakar ga je drugi član šol. sveta, katehet g. Ant. Kržič, opozoril: „Gospod nadzornik, le višje, pa celo roko, sedaj se ne boste skrivali in igrali dvojne igre. Tu se je treba odločiti!“ Nato je g. Fr. Levec izdal svojo slovensko čast. Ž njim je glasoval tudi g. Černivec, drugi neznajnejš, ki je ravnatelj zavoda, katerega obiskuje s par izjemami samo slovanska mladina, in ki je edino po priporočilu slov. šol. nadzornika prišel na to mesto, drugače bi bil navaden profesor kje v Kopru morebiti.

Proti Nemcu Proftu so glasovali: Dr. vit. K. Bleiweis, Fr. Hubad, Ant. Kržič, Ant. Lesar in dr. I. Tavčar, a Schwarz je odločil zanj, da je bil sprejet v terno, in je tako skrajna nevarnost, da ga ministrstvo sedaj imenuje za ljubljanskega ravnatelja. — Kako mnenje vlada med ljubljanskim narodnim prebivalstvom napram Levcu, dokazuje to, da ga je v nedeljo neka gospa nagnala z renegatom.

Pozivljemo odbornike „Slovenske Matice“, naj pozovejo predsednika Fr. Levca, da odstopi nemudoma s tega častnega mesta, do katerega

imajo pravico samo značajni slovenski možje, ne pa odpadniki, drugače se zna zgoditi, da se število Matičnih članov zniža, ker noben narodnjak ne bo podpiral društva, ki mu predseduje renegat. Nadalje naj stori „Šolska Matica“ in „Društvo slovenskih profesorjev“ svojo dolžnost! Levec se je seveda izgovarjal z nekakimi „oziri“! Poznamo te „ozire“...

Sedaj moramo računati z dejstvom, da je imenovanje slovenskega ravnatelja za I. drž. gimnazijo v Ljubljani v nevarnosti, čeprav je primo loco g. dr. J. Bezjak. S Štajerskega je moral vsled Nemcev, in v Ljubljani mu stoji Nemec ne na potu sicer, a zna se zgoditi, da mu bo vlada predpostavila vseeno Profta, ki je v terni secundo loco. Zakaj, kadar se gre za Nemce, ne gre vlada po vrsti, kakor n. pr. pri imenovanju učiteljskega ravnatelja Černivea, ki je bil v terni na prvem, a dr. Bezjak na drugem mestu! Ako pa je dosledna in pravična, mora imenovati zdaj onega, ki je v terni na prvem mestu, in to je dr. Bezjak.

Da je naš Josip Jurčič to doživel, bi se s studom obrnil od svojega pobratima Levca, zakaj: „Trd bodi, neizprosen mož, jeklen!“ Zakaj to, kar se je zgodilo v Ljubljani v dež. šol. svetu, je navadno izdajstvo. Slovencev vendar ne morejo kar privezati na vrh in nas gnati v klavnico, zato nam kradejo življenjske pravice na drug način. Veseli nas pa, da sta pri tej seji narodno glasovala zastopnika cerkve v lepi slogi z naprednima članoma.

„Jugoslovanski“ in „slovenski“ klub. Jugoslovanski poslanci v državnem zboru na Dunaju so si ustanovili dva kluba, ker se je ustanovitev skupnega kluba razbila vsled osebnih spletk kranjskega klerikalca dr. Šušteršiča in njegovih tovarišev, ki se niso hoteli združiti s svojimi naprednimi tovariši iz malenkostnih medsebojnih mrženj. To je vse obsodbe vredno, ker edino vsled puhle trme in čistiželjnosti naši papisti niso upoštevali narodnih interesov. Glasilo koroških Slovencev „Mir“ je pisal tako: „Zdi se nam združenje vseh slovenskih in hrvatskih poslancev tudi zelo umestno in potrebno glede na bodočnost jugoslovanske politike na Koroškem. Naša zmaga v slovenskem volilnem okraju je bila zares sijajna, toda le vsled tega, ker se je volitve udeležilo okrog 80 odstotkov volilcev vsega okraja, ki šteje nad 10.000 volilcev. — Ta nadnormalna udeležba, združena z vzorno, neskaljeno edinostjo nam je dala mandat. — Ponekod je „sloga“ prišla v diskredit, pri nas pa je resnični vir pozitivnih političnih uspehov. Zato jo moramo kakor realni politiki gojiti še z naprej tembolj, ker nas prav nič ne ovira v izvrševanju našega političnega programa. Zdi se nam, da torej ne terjamo preveč, če zahtevamo, da se pri parlamentarnem grupiranju poslanci ozirajo na ta naš položaj. Združite se v en sam edinstven jugoslovanski klub!“ — Slovenskim klerikalcem seveda ni bilo mar naših skupnih koristi. „Jugoslovanski“ klub šteje 21 poslancev; v njem so 4 slovenski napredni poslanci, potem dr. Rybař iz Trsta, koroški poslanec Fr. Grafenauer, iz Štajerske dr. Ploj, vsi hrvatski poslanci, 11 iz Dalmacije, 3 iz Istre, in 2 Srba. Predsednika sta dalmatinski deželni glavar, poslanec dr. Ivčević in posl. dr. Ploj. — Klerikalni „Slovenski klub“ šteje 16 slovenskih klerikalcev iz Kranjske, Štajerske in Goriške. — „Jugoslovanski klub“ stopi najbrže v zvezo z maloruskimi poslanci, 30 po številu, in bo štel tako skupno nad 50 članov.

Slovenskim klerikalcem je spodletelo. njihov državnozbornski klub šteje med 16 člani polovico takih, ki niso za prav nikako rabo ter so klubu naravnost v sramoto in oviro. Naduti dr. Šušteršič je osamljen s svojimi podrepniki: kar je mislečih in samostojnih jugoslovanskih politikov, ni šel nikdo za njim. Dočim bo klerikalni klub osamljen, bo „Jugoslovanski klub“ nele po številu močnejši, temveč tudi intelektualno, po duševnih zmožnostih. Klerikalci, ki so kopali jamo slovenskim naprednjakom, so sami vanjo padli.

Kranjski deželni glavar, Oton pl. Detela je poklican v gosposko zbornico. On je prvi

Slovenec, ki vstopi v to zakonodajno zbornico. Sicer je bil tudi učenjak Fr. Miklošič član gosposke zbornice, ki je bil rodom Slovenec, a se je v poznejših letih prelevil v Nemca. Slava ga je odtujila slovenski materi-siroti.

Pred novim parlamentom. „Omladina“ prinaša pod tem naslovom članek, iz katerega povzamemo naslednji klic našega akad. dijaštva: Glasno in jasno tirjamo od slovenskih zastopnikov odločnega vztrajnega boja za najdražje, najvažnejše, kar poseduje narod — za narodno šolstvo. — Za nas govoré dejstva. Naša inteligenca se narodu odtuja, skoraj nepremostljiv prepad jo loči od ljudstva, iz katerega je izšla. Kdo je kriv? Od desetega leta se vbija za višjo izobrazbo določenemu dečku znanost v tujem jeziku, dobo navdušenja in idealnih stremeljenj preživi mladenič obdan od nemških klasikov, v varstvu nemških profesorjev, neusahljivi viri znanosti tečejo mu na nemških tleh iz nemških knjig — na vzvišeni poklic ljudskega učitelja celo se pripravlja v nemškem jeziku!! Naša trgovina stagnira, naša obrt se drži starih od drugih že davno zapuščenih cest, kmetijstvo propada, industrija se ne more razviti — ker je vse, kar napreduje, v tujih rokah, ker so nam vsa sredstva v dosego boljše bodočnosti tuja. Ni li za narod, ki si je izbral v državni zbor 24 zastopnikov, smešno — žalostno, da se mu odtuji trgovski pomočnik, le ker je obiskoval trgovsko šolo, ki je seveda nemška? Ni za nas sramotno, da dajemo leto za letom skoraj 4000 sinov najboljših v tujo „rejo,“ ker nimamo niti ene popolne srednje šole? Čez 600 bodočih voditeljev slovenskega naroda pa se pripravlja na svoj vzvišeni poklic po tujih mestih, na tujih univerzah, s tujo znanostjo! To so gola dejstva, katera navajamo danes še enkrat ter jih kličemo v spomin onim, ki si jih je izbral slovenski narod, da ga vodijo naprej do boljše bodočnosti. Slovensko šolsko vprašanje je najnujnejša, najbolj pereča zadeva slovenske delegacije. — Slovenska srednja šola pa je predpogoj uspešnemu delovanju slovenskega vseučilišča. Ravno v tem obnavljamo staro zahtevo po slovenski visoki šoli. — Slovenska univerza ni več utopija, v vsakem oziru so pripravljena tla za takojšnje ustanovitve, vlada sama je izjavila, da smatra slovensko visoko šolo za potrebno — na naši delegaciji je ležeče, ako se prav kmalu uresniči ta najsrčnejša želja slovenskega naroda.

Za slovensko vseučilišče. Vseučiliščni odsek v Ljubljani je razposlal slovenskim županstvom naslednji poziv: Slavno županstvo! Dne 17. t. r. se prvič snide novi ljudski parlament. Od njega pričakujemo Slovenci, da nam izpolni nujne kulturne zahteve, pred vsem, da nam da slovenske srednje šole in vseučilišče. Te naše zahteve hočemo položiti poslanski zbornici kar prve dni njenega delovanja na mizo kot zahtevo in opomin, da se temu vprašanju ne bo več mogla izogniti. Zato naj ves slovenski narod po vseh svojih organizacijah, po društvi in korporacijah, v prvi vrsti pa po občinah vloži na poslansko zbornico peticije v tem smislu. Podpisani vseučiliški odsek prosi slavno županstvo, da nemudoma upošlje peticijo na poslansko zbornico na Dunaju in s tem pokaže, da se zaveda dolžnosti, ki jih ima kot del narodove organizacije do slovenske celokupnosti. V Ljubljani, 15. junija 1907. Za vseučiliški odsek v Ljubljani: Ivan Hribar l. r., župan ljubljanski, predsednik.

Za vseučilišče v Ljubljani je poslalo ogromno število slovenskih občin in društev po vseh slovenskih deželah brzojavke in peticije na državni zbor na Dunaj. Ta naša zahteva je postala življenjska narodna potreba, ki živi z nami.

Vpisovanje v srednje šole. Bliža se mesec julij in z njim poletno vpisovanje v gimnazij. Bilo bi na mestu, ako bi zlasti naši gg. učitelji, kateri so navadno o tej priliki svetovalci kmetiskim starišem, istim svetovali, da bi se odločili tudi za realko, ljubljansko ali idrijsko. Realcev imamo Slovenci veliko premalo! — Opozarjamo stariše tudi na učiteljska; sloven-

skih učiteljsčnikov je še vedno premalo! Ako imamo Slovenci dosti učiteljev na razpolago, se nam ni bati tujcev!

C. kr. kmetijska družba Kranjska ima v četrtek, dne 27. t. m. svoj občni zbor. Na dnevnem redu so poleg raznih poročil in volitve petih odbornikov razni predlogi in nasveti. Kranjska kmetijska družba praznuje letos svojo stoinštiridesetletnico.

(K. k. Finanzprokuratur.) Zadnjič smo opozorili na samonemški napis pri poslopju c. kr. finančne direkcije. Danes opozarjamo slavno občinstvo in slovenske poslance na c. kr. finančno prokuraturo. Pri tem uradu je menda nemščina nele notranji, ampak tudi zunanji uradni jezik še danes, vkljub temu, da spada ta anahronizem za 50 let nazaj. Pa še nekaj važnejšega imamo v mislih: Personalije. Pri fin. prok. je sistemiziranih 8 službenih mest. Tri najnižja mesta pa niso popolnena. Načelnik, finančni prokurator je star mož, ki pojde skoro gotovo v kratkem v pokoj. Kdo pride na njegovo mesto? Sedanji finančni prokurator je rodom Slovenec, dasi zmerne nemškega mišljenja. Torej je to mesto — ne glede na slovensko prebivalstvo Kranjske dežele — slovenska posest. Prvi finančni svetnik, ki bi prišel v poštov, je tudi domačin in zmeren Nemec; to bi še ne bilo najhujše. Skoro gotovo pa bodo sedaj od drugod poslali na to mesto — nemškega nacionalca čistega kalibra. Ker je na Kranjskem klerikalizem moderen, mislijo poslati v Ljubljano nemškega klerikalca iz Češkega. To je, proti čemur se moramo pravočasno upreti. — Od ostalih treh uradnikov sta menda dva nemška nacionalca in eden zmeren Slovenec. Sedaj si pa mislimo delovanje celega urada, če pošlje vlada sem za prokuratorja — trdega Nemca. Caveant consules! Svoječasno so bili pač trije Slovenci pri uradu, pa eden je danes neozdravno bolan, eden pa je umrl — in tako je preostalo še eden! Opozarjamo tudi slovenske absolvirane juriste na ta personalni status. Nepopolnena mesta se morajo — mislimo — v kratkem popolniti; na delo torej, dokler je čas!

Gromobj.

(418.) Čudna številka, ki uživa še danes vse predprave pred več kot 10krat toliko številko! Pa to je — številka nemških kulturonošcev v beli Ljubljani. Teh 418 kulturonošcev, ki so oddali svoje glasove za nemškega kandidata, ima včasih v središču mesta — v kazini — vrtni koncert. In kadar se to zgodi, ni celo noč miru. Pa slavna mestna policija ima tudi rešpekt pred to številko — ka-li? Sicer bi bila gotovo že aretirala kakšnega tulečega Vodana! „Heil“ in „Heilo“ na vrtu, „Wacht am Rhein“ na ulici in „fiaker“, to se tuli v presledkih 2—3 minut. „Fiaker“ od kazine do „Slona“. In tako kričavo, da se sliši celo v sobe blizu stanujočih in spečih ljudij ob 2. ponoči! Skozi zaprta okna! Policija naj vendar vprihodnje stopi tem ljudem na prste. Prav energično!

Eden, ki ne pojmi te kulture.

„Slovenska gospodarska stranka“ je imela v nedeljo v Ribnici prvi strankin shod, ki je po poročilu njenega glasila izvrstno uspel. Glavni govornik je bil dr. V. Ravnihar.

Prodaja gozdov. Obširne Jermanove gozdove pri Begunjah na Gorenjskem je kupila neka lesna tvrdka iz Rima za 480.000 kron. Škoda, da tako lepi gozdovi prehajajo v tuje roke.

Raznoterosti.

V. Vsesokolski zlet v Pragi se bo vršil od 28. jun. do 2. jul. 1907. Priprave za to prekrasno slavnost češkega naroda so velikanske. Sokoli bodo telovadili na prostornem vežbališču; telovadilo jih bo približno 10.000. Udeležba bo ogromna; prišli so že v Prago Čehi iz Amerike. Slovenci gredo na zlet s posebnim vlakom. Vse večje evropske države bodo na zletu oficijelno zastopane.

XXVI. redni občni zbor „Ustredni Matice Školske“ (osrednje šolske matice) se je vršil 30. maja v Pragi. „U. M. Š.“ je imela 1906. dohodkov: 716.250 K 50 v (za 14.000 K

več nego 1905. l.), troškov pa 733.450 kron. Koncem 1906. l. je vzdrževala „U. M. Š.“ 3 srednje šole (2 gimn. in 1 realko) s 26 razredi ter 943 učenci, nadalje 56 ljudskih šol s 120 razredi ter 7161 učenci — 49 otroških vrteev s 4050 otroci; skupaj torej 107 zavodov s 12.174 učenci. Na teh zavodih delujejo 4 ravnatelji, 53 učiteljev in upraviteljev šol, 54 učiteljev in učiteljic, 10 vrtnaric-ravnateljic, 39 pedagoških upraviteljev in 56 vrtnaric. V svojem govoru rekel je podpredsednik dr. Jaroslav Pospíšil, da se „U. M. Š.“ nima tudi v bodoče bati, da bi ji nastale kake težave zaradi premenjenega političnega položaja v češkem narodu. Dr. Pospíšil pravi doslovno: „Bilo je baš delavstvo, tu treba dodati soc. demokratsko delavstvo, katero se z vso vztrajno ognjevitostjo, s katero se drži svoje stranke, drži tudi narodne stvari in se neda odvrniti tudinajhujšemu terorizmu od tega, da bi ne pošiljalo svojih otrok v češke šole.“ Pred par dnevi je prof. Masaryk dejal: „Sicer je pa narodno vprašanje posebno za narodne manjšine obenem tudi gospodarsko in socialno vprašanje.“

V Budjevicah, južnočeškem mestu se je dne 11. t. m. konstituiral občinski odbor. — Kot znano so pri zadnjih volitvah prodrli Čehi v 3. razredu in spravili tako 12 občinskih odbornikov v prej samo nemški občinski odbor. Čehi so se dolgo upirali izvolitvi nemškega župana, a slednjič so se pobotali z Nemci, ker so jim zagotovili eno svetniško mesto in da bodo v vseh komisijah in odsekih svoji moči razmerno zastopani. To češko zmago je priboril vodja budjeviških Čehov, dr. Žatka. Ako bi imeli Slovenci v Celju enega takšnega narodnjaka, bi bilo že Celje naše.

Letina. Strokovnjaki sodijo, da bo monarhija letos pridelala okoli 50—53 milijonov meterskih stotov pšenice. Seveda je fazlika med lansko letino, skoro 70 milj. met. stotov, precej velika. Bližajoča se žetev in zaloge lanske letine bodo zadostovale potrebam monarhije. Le ako bi letošnja žetev ne prinesla svojih 40 milj. met. stotov, bi morali žito od drugod dovažati.

Jubilej Čikaga. Minolega meseca je slavilo mesto Čikago v Severni Ameriki 75 letnico svojega obstanka. Leta 1818 bili so v Čikagi samo 4 beli naseljenci. Meseca maja 1837. je bil Čikago proglašen mestom. Tedaj je imel 150 lesenih hiš in 4000 prebivalcev. Leta 1871 je bil Čikago velemesto. Tega leta je vse mesto zgorelo, toda v najkrajšem času so je zopet v večem obsegu zgradili.

Čikago je najmlajše velemesto na svetu, a drugo v Združenih državah. Tekmeci so mu samo London, Pariz in Berolin, toda ta mesta so bila stara že stoletja, ko je bil Čikago še puščava. Ali v 27 letih je nadkrilil stare Atene in Damask, v 43 letih je nadkrilil stari Rim, v 56 letih pa Tokio, Dunaj, Carigrad, Petrograd. Danes ima Čikago toliko prebivalcev, kolikor Grška, toliko prihodka, kolikor Danska, več dolgov nego Portugalska, več železniške mreže nego Norveška, več časnikov nego vsa Afrika.

Površina Čikaga je 8 krat tako velika kakor Berolina, ulice ima za 7000 kilometrov; 60 pregibajočih mostov, 25 gledališč, 700 cerkev, 2 milijona prebivalcev (vsako leto naraste prebivalstvo za 50.000 duš.). Čikago je danes največji svetovni trg za živino. Na leto pride tjakaj na trg 15 milijonov živine, drv uvozijo na leto 2 bilijona kub. čevljev. Trgovina je izredno živahna. Vsako minuto prihaja ali odhaja en vlak, a telefonskih žic je toliko, da bi se moglo ž njimi desetkrat opasati ekvator zemlje. V Čikagu je bila leta 1887 zgrajena prva hiša na 20 nadstropij in od tedaj so nastale cele ulice takih hiš.

Za znanega „kōpniškega stotnika“ čevljarja Voigta so že nabrali 35.000 mark. Neka stara gospa se mu je ponudila, da se poroči ž njim, ko pride iz zapora. Če bi pa gospa prej umrla, mu zapusti 100.000 mark.

Listnica uredništva: G. F. B. v L.: Priobčimo prihodnjič. Zaradi preoblega gradiva v to številko nemožne. — Štajerskemu mladeniču: Istotako. — Vsem gg. dopisnikom iskrena hvala!

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Drazdane in Dečín ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalic navspešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vežejo. Neprekosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

56

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako sprehodno palico se lahko natakne

Praktično!

1 komad samo 2 K,
3 komadi 5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3, Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!!

Golikovana

v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Einzig. Schutzmarke

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le

Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Robitsch-Sauerbrunn.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse, 50.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnice. 1¼ ure od Ljubljane. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Kneipp). Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža, zdravilna telovadba. Uporabljanje elektrike. Zmerne cene. Odprto od 15. maja do oktobra.

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik
kopališča.

Kamnik na Kranjskem.

Rimska cesta 2.

Žilšerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi
piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Vir zdravja so brezalkoholne pijače

med katerimi so neprekosljive tiste ki naredi
z Maršner-jevin

šumečimi limonadnimi bonboni

Edino pristno, če ima to varst. znamko.

(z malinovim, citrónim, jagodnim in prvenčevim okusom) izvrstno

šumečo limonado.

Vsako leto se jih porabi več kakor 40 milijonov kosov.

Edina izdelovalnica:

Prva češka deln. družba orient. tovarn za sladkornine in čokolado

Kralj. Vinohradi prej
A. Maršner

**Mi
vsi**

nosimo le kravate od trdke Fr. Steiner, ker nam tam solidno postrežejo. — 6 kravati ali pentelji (ali 3 kravate in 3 pentlje) lepo sortirane 3 K, posebno fino sortirane 6 kom. 4 K. — Razpošiljalnica kravati Fr. Steiner, Dunaj, II. Kraftgasse 6/7. Pošilja po povzetju. Dovoljeno je zamenjati.

Razumne žene

zahtevajo knjigo „Die Störungen der Periode“, spisal dr. med. Lewis. Vposlati je K 1.20, prospekt zastoj. Z. Piervas, Kalk 245 b. Köln a. Rh.

Češko posteljno parje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsels, Lobes 369, P. Pízen, Češko.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nogo 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILOR št. 1**. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

23

Peter Jurišić

lekarnar v Pakracu šte. 68 v Slavoniji.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
šte. 828.406.

4½%

Telefon šte. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5¼% z 1½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije; na menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Schneider & Verovšek
Trgovina z železnino in stroji
na debelo in na drobno.
Ljubljana, Dunajska cesta 16
priporoča se za dobavo železnine vse vrste,
zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-
delce, okove vse vrste za stavbe in po-
hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na
Hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Veronika Kenda
Ljubljana, Dunajska cesta 20
Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin
Glavna zaloga
Još. Petričevih zvezkov

Zlata svatinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!
SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7
Dohi
sa
povsod

ZELODČNA TINKTURA
odvajalna
LEKARJA PICCOLI-JA
v LJUBLJANI
pospešuje prebavo in odprtje
telesu. Cenik brezplačno.

Fran Čuden
v Ljubljani v Prešernovih ulicah
- Urar -

Delničar tovar-
niške družbe
„UNION“
za izdelovanje
najboljših ur
v Švici
Trgovec z zlatnino in srebrnino. Eksport.
Ceniki zastoj in poštnine prosti.
Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Anton Turk
knjigovec in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:
Kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom (na
staro mero) K 3-20, s poštnino 10 v. več.
Kubična računica
(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.
Nova kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom, po
novi decimalni ali meterski meri. V pla-
tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Drogerija ANTON KANC
Ljubljana, Židovske ulice 1.
priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in
zobni prašek; redilne in posipalne moke za
otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-
fijske aparate in potrebščine, obvezila,
sredstva za desinfekcijo, paste in vosek za
tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli
za kopel. Zaloga karbida.
Oblasoveno koncesijonirana prodaja strupov.
Kupuje vsakovrstna zelišča (rože)
semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Jos. Rojina v Ljubljani
v Šelenbuhgovih ulicah št. 5
priporoča
elegantne obleke po meri
~ iz pristnega angleškega blaga. ~
Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev
iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Julija Štor
v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne huanilnice
Največja zaloga
moških, ženskih in otroških čevljev
iz najboljših tovarov, domačih in tujih.
Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje
Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Prodajana na debelo.

Prodaja na drobno.

Ustanovljeno leta 1832.
Priznano najboljšje Oljnate barve
zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo
vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z
jako majhno množino pobarvati veliko površino,
razpošilja po nizkih cenah
Adolf Hauptmann
v Ljubljani
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,
laka in steklarskega kleja.
Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.
Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Najcen. in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“
iz Bremna v New York
s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm d. Grosse“.
Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za
vse proge ameriških železnic dobite v LJUBLJANI edino le pri
Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brez-
plačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wloming, Nevada, Oregon in
Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej prugi iz Bremna enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kako? Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo,
Singapore v Avstralijo itd.

Krup vzhujajoče!
Namesto
18 K
samo
7 K

**Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura**
s 3 močnimi pokrovi, bogato gra-
virana, natančno tekoča, 3letno
jamstvo, proti povzetju
samo 7 kron
Tovarna za ure: **Heinrich Weiss**
Dunaj, XIV/3, Sechshauserstr. 5/7.

Velika zaloga zlatih in srebrnih žep-
nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih
optičnih predmetov. Zlatnine in sre-
brnine. ~ Cene nizke.
Cenovniki zastoj
in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic,
največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in
preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih na-
grobnihi križev itd. pri
FR. STUPICA v LJUBLJANI
na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak
čas po najnižjih cenah traverze,
železniške šine, cement in vse
druge stavbne potrebščine,
razno orodje, sesalke za vodo,
vino in gnojnice, vseh vrst
tehtnice in uteži in vse druge
v železninsko stroko spadajoče predmete.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice
Največja izbira izgotovljene obleke
za gospode, dame in otroke.

Priporočajte
povsod
„Naš List“

„Flox“
je fotografski aparat, s
katerim lahko fotografira
vsakdo brez da bi se
prej kaj učil. S tem apa-
ratom se napravljajo po-
dobe v velikosti 5x7 cm
in stane eleganten s kom-
pletno opremo in navo-
dilom samo K 6.—. Raz-
pošilja po povzetju
H. Weiss, Dunaj, XIV/3,
Sechshauserstrasse 5/110.

MALOKRVNE
nervozne
in bolehave osebe kakor tudi
slabotne otroke
Krepča edino le
ZELEZNATO VINO
LEKARNARJA
PICCOLI-JA v LJUBLJANI

Izborno zalogo vsakovrstnih
novih in starih vin v sodih
in steklenicah priporoča
ANTON MÜLLER
vinotržec v Domžalah
(Kranjsko).

Samo 3 krone

stane dobra

električna žepna svetilka

la nadomestna baterija 80 vin.

Razpošilja po povzetju

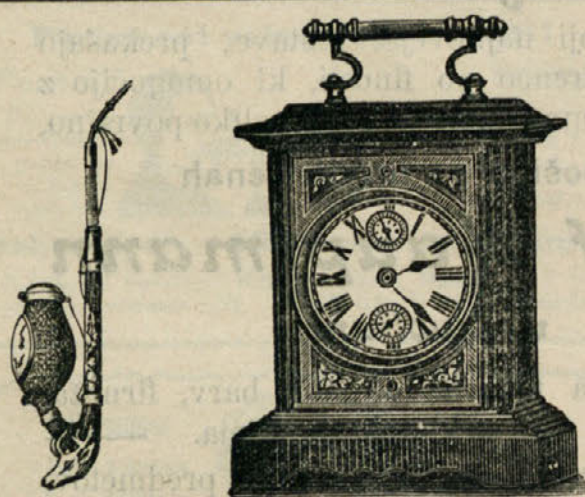
Henrik Weiss • Dunaj

XIV./3, Sechshauserstrasse 5/7.

Žene!

Zastajanje krvi itd. ozdravlja

P. Zie vas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245.
Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro pomagalo.“ — (Prosi se povratne poštnine.)

Lovska pipa

iz lesa izrezljana s porcelanastim vložkom, cena za komad K 2'20

Ako se naroči oba predmeta ali od enega več komadov, pošljem poštne prosto! Razpošilja po povzetju Siegf. Jelinek, Dunaj, XII/2, Gierstergasse 2/13.

Budilka

v finem nikelnastem okrovu, da dobro gre, se jamči, prav lep okras za sobo, cena za kom. K 7'50

Veliko presenečenje!

Nikdar več v življenju take prilike! **600 komadov samo gld. 1'95.**

1 krasno pozlač. preciz. ura z verižico, s 3letnim jamstvom, 1 mod. svilena kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 eleg. broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manš. gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double-zlato s patent. zapono, 1 album 10 najlepših slik sveta, 3 šalji. predmeti, velika veselost za mlade in stare, 1 nikeln. tintnik, 20 važnih dopis. predmetov in še 500 raznih predmetov za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo gld. 1'95. Pošilja po povzetju, ali če se denar prej vpošlje, Dun. centr. razpošiljalnica P. Lust, Krakov 427. Kar ne ugaja, se zamenja.

Pošljite 50 krajcarjev

v znamkah. Zato dobite 3 velefine higienične vzorce, 6 vzorcev 90 kr., 12 vzorcev 1 gl. 70 kr., 25 vzorcev 3 gl. 40 kr., poleg najnov. ilustr. cenovnika in navodilo za uporabo franc. in amer. gum. predmetov, tucat od 45 kr. naprej. V zalogi so vse kuriozitetle, mnogo novosti, izdeluje vsak gumasti predmet. — Najcenejše in direktno se kupi le pismono naročilo. Diskretna pošiljatev. H. Auer, zaloga tov. gum. predmetov. Dunaj, IX./2, Nussdorferstr. 8/813.

Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi!

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup,

najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1'50, 1/2 kg steklenica K —'90, poštni zavoji, netto 3 kg, franko za vojna in poštnina K 5'60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino

vsebuje za slabokrvne in neravne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec

je želod. krepi, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Pozor, gospodje in gospodične!

25

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR** št. 2. Povzroča da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznalic. Stane poštne prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

Peter Jurišić

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje

Ljubljana

Sv. Petra cesta 4.

Kranj

Glavni trg 192.

Novo mesto

Veliki trg 88.

Kočevje

Glavni trg 79.

Zaloga olja, živank in posameznih delov • Najboljše je najceneje

Se „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižnic in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Res. fond:

200.000 K

Glavni dobiček:

400.000 K

Ponuja k žrebanju

1. julija:

Promese na

Dunajske komunalne srečke po 15 1/2 K

Promese na kreditne srečke

18 „

300.000 „